

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 10 maart 2021

betreft Actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027

ons kenmerk 168591.U

Geachte heer Koolmees,

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie met de titel 'Actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027'.¹ De mededeling is voor de leden van de fracties van **GroenLinks**, **D66**, **PVV** en **SGP** aanleiding u een aantal vragen voor te leggen.

Vragen van de GroenLinks-fractie

De leden van de **GroenLinks**-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het nieuwe EU-actieplan integratie en inclusie en het bijpassende BNC-fiche. In het BNC-fiche geeft de regering aan veel van het reeds gevoerde beleid of de huidige plannen om nationaal beleid te versterken te herkennen in het actieplan van de Europese Commissie. Deze leden halen in het kader daarvan graag het Jaarrapport Integratie 2020 van het CBS aan, waarin samengevat het volgende wordt geconcludeerd: "Over het algemeen hebben mensen met een migratieachtergrond een minder gunstige positie dan mensen met een Nederlandse achtergrond. Zo hebben zij gemiddeld genomen een lager onderwijsniveau, minder vaak werk, een lager inkomen en zijn zij vaker uitkeringsafhankelijk. Ook ervaren mensen met een migratieachtergrond hun gezondheid minder vaak als (zeer) goed." Hieruit blijkt dat er nog veel verbeterd kan worden. Deze leden zien dan ook graag de in het BNC-fiche genoemde plannen om het nationaal beleid te versterken tegemoet. Met betrekking tot het actieplan hebben deze leden enkele vragen aan de regering.

Het OECD-rapport 'What is the impact of the COVID-19 pandemic on immigrants and their children' van 19 oktober 2020 geeft aan dat COVID-19 heeft geleid tot extra of meer problemen met online-onderwijs bij mensen met een migratieachtergrond. Is de regering voornemens specifiek rekening te houden met de invloed die COVID-19 heeft gehad op mensen met een migratieachtergrond en hun integratieproces bij het implementeren van dit actieplan?

Volgens het rapport 'Kansrijk integratiebeleid op de arbeidsmarkt' van het CPB en het SCP van 15 oktober 2020 zijn de verschillen op de arbeidsmarkt tussen personen met en zonder migratieachtergrond (vooral een niet-westerse migratieachtergrond) groot en hardnekkig. In het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt doet de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onderzoek naar beleid om dit in de toekomst te verbeteren. Wat ziet de regering als de grootste oorzaken van een verschil in arbeidsparticipatie? Hoe is de regering voornemens de hierover in het actieplan gestelde doelstellingen te implementeren als specifieke maatregelen?

---

¹COM(2020) 758; dossier E210001 op <https://www.eerstekamer.nl/eu/>

datum

ons kenmerk

blad 2

De regering geeft aan geen voorstander te zijn van extra verplichtingen omtrent monitoring en rapportage en zet in op het aansluiten bij huidige monitoringsprogramma's. Welke huidige monitoringsprogramma's geven volgens de regering specifiek genoeg inzicht op de vooruitgang ten aanzien van de doelstellingen die in het actieplan geformuleerd zijn? Moeten deze monitoringsprogramma's nog uitgebreid worden om goed aan te sluiten op het onderwerp integratie en inclusie?

De regering stelt een 'verzakelijking' van het integratiebeleid vast in de Raad, waarbij steeds meer vanuit het wederkerigheidsprincipe geredeneerd wordt. Hoe zou de regering de eigen positie daarin omschrijven vergeleken met de andere lidstaten? Ziet de regering de verschuiving richting het wederkerigheidsprincipe als een positieve of een negatieve ontwikkeling?

Vragen van de D66-fractie

De leden van de **D66**-fractie hebben met plezier kennisgenomen van het 'Actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027'. Sociale cohesie in onze samenlevingen is van belang voor iedereen. De D66-fractie zou graag een appreciatie van de regering ontvangen over de raakvlakken tussen de nieuwe inburgeringswet en het voorliggende actieplan. Ziet de regering ook verschillen en mogelijke tegenstrijdigheden tussen de inburgeringswet en het voorliggende actieplan?

Daarnaast heeft de D66-fractie nog een aantal specifieke observaties en vragen.

Europese leefwijze en terminologie

Wat is volgens de regering de kerngedachte achter de portefeuille 'Bevordering van onze Europese levenswijze'? Hoelang duurt het volgens de regering tot mensen niet meer het etiket migrant of migratieachtergrond krijgen? Hangt dat van staat van inburgering af, is het gerelateerd aan naturalisatie? En bij welke generatie telt de achtergrond van voorouders niet meer mee? Met andere woorden, wanneer voldoen mensen aan die Europese leefwijze en hoeveel ruimte is er voor eigen invulling vanuit mensenrechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en vrijheid van religie?

Gelijke toegang op huisvesting

De Europese Commissie roept op het gebied van huisvesting op om gelijke toegang tot adequate en betaalbare huisvesting voor migranten en EU-burgers met een migratieachtergrond te bevorderen en discriminatie op de huizenmarkt tegen te gaan. In de Huisvestingswet 2014 is vastgelegd dat gemeenten de verplichting hebben om vergunninghouders te voorzien in huisvesting overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling. In het rapport *Ervaren Discriminatie in Nederland II* staat echter dat één op de drie mensen die in 2018 een huurwoning zochten vermoedt hierbij gediscrimineerd te zijn. Dat is een grote toename ten opzichte van 2013. Tevens stelde een onderzoek van De Groene Amsterdammer in 2018 dat woningzoekenden met een Nederlands klinkende naam veel vaker een uitnodiging krijgen dan woningzoekenden met een Marokkaans klinkende achternaam, en dat verhuurmakelaars veelal meegaan in discriminerende verzoeken.² Hoe stroken deze feiten met de doelstellingen van het nieuwe actieplan? Hoe kan dit actieplan bijdragen aan inperking van discriminatie bij huisvesting?

Administratieve lasten

In het actieplan wordt melding gemaakt van het belang van het monitoren van de voortgang op het gebied van integratie en inclusie. De regering is geen voorstander van extra verplichtingen omtrent monitoring en rapportage, in verband met de administratieve lasten. Kan dit niet voorkomen worden door de huidige monitoringsprogramma's waar de regering over spreekt te laten aansluiten bij de monitoring en rapportage van de Europese Commissie?

Rol van lokale en regionale overheden

Lokale en regionale overheden spelen een cruciale rol in het integratieproces. De Europese Commissie heeft voorgesteld de toegang tot EU-financiering te vergemakkelijken voor deze overheden in het kader van het nieuwe meerjarig financieel kader 2021-2027. Waar kunnen lokale overheden en maatschappelijke organisaties informatie en ondersteuning krijgen over toegang tot EU-fondsen op gebied van integratie en inclusie? Welk ministerie coördineert dit in Nederland?

---

² *Ervaren Discriminatie in Nederland. Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) 2020, p. 83.*

datum

ons kenmerk

blad 3

Integratie van migrantenvrouwen

De Europese Commissie legt in dit actieplan de nadruk op de bevordering van deelname van migrantenvrouwen aan de arbeidsmarkt. Het actieplan stelt dat migrantenvrouwen vaak naar de EU komen om zich bij een familielid te voegen en dat van hen wordt verwacht huishoudelijke taken op zich te nemen. Dit weerhoudt veel vrouwen ervan om volledig deel te nemen aan de samenleving, aan integratieprogramma's, omscholing of om een geschikte baan te vinden. De leden van de D66-fractie zien dat er ook vaak zicht ontbreekt op migrantenvrouwen die geen inburgeringsplicht hebben en buiten het zicht blijven van overheidsinstanties. Hoe kan dit actieplan ervoor zorgen dat ook in Nederland meer vrouwen met een migratieachtergrond toegang krijgen tot de arbeidsmarkt op hun niveau?

Vaardigheden en middelen voor leerkrachten

Het actieplan stelt dat het vroegtijdig betrekken van migrantenkinderen en kinderen met een migratieachtergrond aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang een sterk positief effect heeft op hun toekomstige opleidingsniveau, het leren van de taal van het gastland en de integratie van hun ouders en hun gezin in het algemeen. Hiervoor moeten deze onderwijsprogramma's wel in staat zijn om kinderen van verschillende culturen en talen te bedienen. Daarom moeten leerkrachten beter worden uitgerust met de nodige vaardigheden en de middelen, en ondersteuning krijgen voor de omgang met multiculturele en meertalige klassen. De leden van de D66-fractie vernemen graag van de regering hoe dit actieplan in Nederland kan bijdragen tot het bereiken van deze doelstellingen en op welke wijze de Nederlandse onderwijssector toegang kan krijgen tot de Europese hulpfondsen.

Vergemakkelijking van erkenning van in derde landen verworven kwalificaties

Het actieplan wil de erkenning van in derde landen verworven kwalificaties vergemakkelijken, de zichtbaarheid ervan bevorderen en ze beter vergelijkbaar maken met Europese/EU-kwalificaties. De leden van de D66-fractie ondersteunen deze ambitie omdat het ook in Nederland voor veel nieuwkomers tot onnodige vertraging leidt als hun kwalificaties niet worden erkend. Zo is er een tekort aan goed geschoolde werknemers in technische beroepen en de ICT, dat opgevuld zou kunnen worden door hierin reeds geschoolde migranten.³ Ook moedigt het actieplan het aanbod van overbruggingscursussen in lidstaten aan om migranten te helpen het in het buitenland verworven onderwijs aan te vullen. Hierdoor integreren migranten eerder en sneller en kunnen hun competenties en vaardigheden ten volle worden benut. Op welke wijze zou dit actieplan kunnen bijdragen aan snellere erkenning van in derde landen verworven kwalificaties? In hoeverre is het behouden van talent en het aantrekken van nieuw talent een prioriteit?

Persoonlijke ondersteuning

Het actieplan stelt dat het leren van een taal niet al na een paar maanden moet stoppen. Er moet ook ondersteuning worden geboden voor taalcursussen op gemiddeld en gevorderd niveau, die zijn afgestemd op de behoeften van verschillende groepen. De leden van de D66-fractie zien dat dit actieplan raakvlakken heeft met de plannen voor een persoonlijk inburgeringsplan in de nieuwe inburgeringswet die op 1 januari 2022 ingaat. Zijn er mogelijkheden en programma's in dit actieplan die de Nederlandse aanpak kunnen versterken?

Betrokkenheid van ervaringsdeskundigen

Het actieplan acht het van belang om migranten en migrantenorganisaties te betrekken bij het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van beleidsmaatregelen en programma's op het gebied van integratie en inclusie. Dit kan ervoor zorgen dat het beleid inzake integratie en inclusie doeltreffender wordt en aan de werkelijke behoeften beantwoordt. De Europese Commissie heeft een deskundigengroep opgericht over de standpunten van migranten, bestaande uit migranten en organisaties die hun belangen vertegenwoordigen. Zij zal deze werkgroep raadplegen bij het uitstippelen en uitvoeren van toekomstig EU-beleid op het gebied van migratie, asiel en integratie. Ook de leden van de D66-fractie vinden dat nieuwkomers meer medezeggenschap moeten krijgen over lokaal beleid en over de uitvoering van de inburgeringswet in gemeenten, zoals dat ook gebruikelijk is bij bijvoorbeeld de doelgroep van de Participatiewet. De uitvoering van het actieplan zal in Nederland ook

---

³Opinion (EU) of the Committee on Employment and Social Affairs for the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs on new avenues for legal labour migration. *Committee on the Employment and Social Affairs* 2020/2010 (INI), p. 6.

datum

ons kenmerk

blad 4

moeten voldoen aan de werkelijke behoeften van migranten in Nederland. Hoe wil de Nederlandse regering ook op nationaal en lokaal niveau ervaringsdeskundigen betrekken?

Stimulering van het gebruik van nieuwe technologieën en digitale instrumenten voor integratie en inclusie

De Europese Commissie heeft veel vertrouwen in het gebruik van nieuwe technologieën en digitale instrumenten voor integratie en inclusie. De leden van de D66-fractie horen graag van de regering hoe hierin de privacy van mensen beschermd wordt en het gebruik van deze technologieën niet onbedoeld tot etnische profilering leidt.

Werkomstandigheden migranten

In het actieplan gaat het weinig over de slechte werkomstandigheden van migranten en het gebrek aan bescherming dat zij door tijdelijke contracten krijgen. Wel wordt de Europese Pijler van sociale rechten genoemd, waaronder billijke arbeidsvoorwaarden vallen. In hoeverre kan het bevorderen van de arbeidsomstandigheden van migranten bijdragen aan integratie en inclusie?

Vragen van de PVV-fractie

De leden van de **PVV**-fractie hebben kennisgenomen van het EU-actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027. Deze leden hebben nog een aantal vragen.

Kan de regering met cijfers aangeven op welke wijze in Nederland de massa-immigratie onderaan de streep daadwerkelijk economisch voordeel oplevert, dan wel zou hebben opgeleverd, en op welke wijze die massa-immigratie, ondanks alle maatregelen inzake integratiebevordering, zou hebben geleid tot een diverse en saamhorige multiculturele samenleving?

Kan de regering in harde cijfers aangeven welke bijdrage de vaardigheden van immigranten uit niet-westerse culturen aan onze arbeidsmarkt hebben geleverd en tegen welke kosten?

Kan de regering aangeven waarom het sluiten van de grenzen geen oplossing zou bieden voor het probleem van de massa-immigratie en het EU-actieplan voor integratie en inclusie wel?

Vragen van de SGP-fractie

De leden van de **SGP**-fractie hebben kennisgenomen van het EU-actieplan inzake integratie en inclusie. Deze leden hebben enkele vragen.

De regering heeft een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit. Dat wordt onderbouwd met de constatering dat er aanhoudende uitdagingen zijn voor succesvolle integratie en inclusie van migranten en EU-burgers met een migratieachtergrond, wat maakt dat er een rol is weggelegd voor de EU. Opvallend vinden de leden van de fractie van de SGP dat vervolgens wordt gesproken over het ondersteunen en begeleiden van lidstaten, met name de lidstaten die minder ervaring met integratie hebben. Waarom acht de regering dit van belang in het kader van dit actieplan? Waarom zou de Europese Commissie zich extra moeten profileren richting lidstaten die minder ervaring met integratie hebben?

De regering meent dat de voorgenomen maatregelen op EU-niveau en de geadviseerde maatregelen op nationaal niveau daaraan een bijdrage kunnen leveren. Aan welke (soort van) maatregelen denkt de regering in dit verband? En waarom zou dat wel of niet in strijd zijn met de subsidiariteit?

Een andere vraag die bij de leden van de fractie van de SGP leeft, gaat over de betekenis van dit actieplan voor de migranten. Worden er extra voorwaarden vastgesteld? Heeft dit consequenties voor de houding van migranten ten opzichte van allerlei onderwerpen, zoals hun persoonlijke visie op inclusie? Dit klemmt temeer daar het wederkerigheidsprincipe wordt benoemd. Dat betekent dat tegenover ondersteuning de verplichting staat tot het leren van de taal, het aanpassen aan (de normen en waarden van) de samenleving. Wat wordt hiermee bedoeld? Moeten migranten alle waarden en normen van de samenleving omarmen? Mogen ze nog een eigen visie hebben op thema's die misschien zelfs geleid hebben tot hun migratie? Hoe kan worden voorkomen dat de Europese Commissie gaat

datum

ons kenmerk

blad 5

regeren over de gewetens van migranten en over de waarden en normen die gelden binnen de diverse lidstaten?

De commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Mr. M.H. Bikker

Voorzitter van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Prof. dr. E.M. Sent

Voorzitter van de commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid